

Ukrayna'daki savaş/ savaşlar ve iklim değişikliği

Savaşı istemiyoruz, barışa ihtiyacımız var. Çevreciler, ekolojistler, Yeşiller ve hepimiz sadece insanların değil bütün canlıların, hatta cansızlarla birlikte bütün evrenin yaşayabilmesi için ortak mücadeleye devam edebilmenin yolları üzerine düşünüp çalışmalı.

Akın Atauz

05/03/2022

aatauz@yahoo.com

Daha geçen hafta, yeryüzü ekolojik dengeleri birikimli bir biçimde bozan/ alt-üst eden nedenlerde bir değişiklik olamadığı için giderek artan bir hızda iklim değişikliği ile ilgili [gelişmeleri lmlyorduk](#). ‘‘İklim krizi ile baş edebilmek için ve küresel olarak ortaya çıkmakta olan zararları azaltabilmek için pek fazla zaman kalmadı’’ diye düşünüyorduk.

Küresel olarak bunu fark etmiş, buna karşı yapılabilecek olanları belirli bir rasyonelite çerçevesinde gören/analiz eden ve çözümü için öneriler geliştiren/ tartışmaya açan ve sonuçlara göre planlar yapan ve uygulamaya çalışan kuruluşlar, topluluklar ve insanlar da vardı.

Bütün bunları gerçekleştirebilmenin önkoşulu, küresel bir barış ortamının varlığı.

İklim krizi ile ilgili girişimleri ancak barış ortamında gerçekleştirebiliriz.

Savaşın bunca yıkımına karşı ekolojik mücadele, galiba barış ortamının çocuğu.

*

Çevreciler, ekolojistler ve Yeşiller elbette kendi ilgi alanlarını bilebilmek ve sorunları üzerinde düşünmek ve öneri geliştirmekle uğraşır. Ama “barışla/ barışın geçerli olması ile ilgilenmiyoruz” diyebilirler mi?

Bunu diyemeyecekleri gibi, “ülkenin doğayı ve insanları ilgilendiren konularındaki politika/ politik örgütlenmelerdeki özgürlükler/iklim değişikliğini etkileyebilecek uygulamalarla kendimizi sınırlandırmalıyız” da diyebilirler mi?

Barışa ihtiyacımız var

İkilem hemen beliriyor zaten: Hem güneşin altındaki her türlü sorunla ilgilenmek hem de ekolojik durumla/ olaylarla ilgili sorunları da daha iyi bilmek durumundayız. Ama bu altından kalkılabilecek bir iş/uğraş alanı mı gerçekten?

Çok zor. Ama elbette üstesinden gelmek durumundayız.

Savaşı istemiyoruz. Barışa ihtiyacımız var. Diğer bütün insanlar, siviller ve ayrımcı/ ırkçı bir ideolojinin ya da kurumların-devlet çıkarlarının/savaş ticaretlerinin kazancı peşinde koşmayan herkes gibi barışa ihtiyacımız var. Ama savaş oluyor.

Savaşa bir kez daha bakalım:

Savaşı neden istemiyoruz? Nedenleri çok basit.

İnsanlarla ilgili olanı/ insancıl olanı/ androjenik olanı, şimdilik bir kenara bırakalım.

Doğayı, doğal kaynakları bozuyor, kirletiyor/tüketiyor, yanlış yerlerde/ olumsuz sonuçlar için vb. tüketiyor da, ondan istemiyoruz. Savaşan taraflardan birinin, karşısındakini öldürmek için yaptığı her davranış doğayı da öldürüyor da, ondan istemiyoruz. Diğer önemli neden de bu.

Ama bunu da bir kenara bırakalım.

Bütün kazanımlar, bir savaş uçağının kalkmasıyla boşa gidiyor

İklim değişikliği ile küresel ısınmaya sınırlı bir kapasiteyle de olsa azaltmayı

hedefleyerek, nerdeyse dünyanın bütün ülkelerinde/kentlerinde birer iklim değişikliği

planı yaptı. Planı ayrıntılarıyla tanımlamaya çalıştı ve bunların bazılarını, her biri yıllarca

uğraşarak ve büyük ve disiplinli çabalar göstererek, bazı alışkanlıkları terk ederek, görece

iyileşmeler sağlayabilmek için yapılması gerekenler uygulamaya geçti. Ama binlerce/ on

binlerce-yüz binlerce insanın uzun zaman dilimlerinde bu disiplini göstermesiyle

sağlanabilecek bir kazanım toplamı/ miktarı, belki bir savaş uçağının havalanmasıyla

boşa gidiyor. Ateş etmesi/ bombalaması çok daha fazla çabayı boşa çıkarıyor.

Sadece uçaklar değil, bunu tanklar da yapıyor. Toplar da yapıyor, savaş gemileri,

denizaltılar da yapıyor. Savaş için kırırdayan her savaş makinesi/ silah yapıyor.

Radyasyon, karbon emisyonları, diğer kimyasallar, gürültü salarak, ısıtarak/ fiziksel

dönüşümlere neden olarak vb. bu zararları üretiyorlar. Ve bütün kara/ deniz ve hava

canlıları kendi varlıkları bakımından çok saçma olan bu durumdan etkileniyorlar/

ölüyorlar.

Milyonlarca insanın kolektif bir dünya dayanışmasıyla, iğneyle kuyu kazarcasına küçük adımlarla bir değişiklik yaratabilmensin anlamlı olacağı/ bir işe yarayacağı düşüncesini böylece boşa çıkartıyorlar. Her uğraşmayı, kendi bilincimiz/ yeteneğimiz ve etik duruşumuzla attığımız küçük-sırça adımların tümünü bir tekmede yok edip birey olarak bir şeyler yapabileceğimize olan inancımızı yıkıyorlar.

Ama bunu da bir tarafa bırakalım ve yeniden insanlara bakalım.

Her savaşın en büyük kötülüğü, savaş alanında sağ kalan insanların, savaş sonrasında uğradığı yıkımda ortaya çıkıyor. Savaşın kazanan tarafının da, kaybeden tarafının da uğradığı yıkımlar... Avrupa, aslında bütün dünya, **II. Dünya Savaşı**'nın yıkımlarını en az 30, belki 50 yıl sonra bile tam olarak onarabildi mi?

Savaşın girdiği/ işgale uğrayan her toprakta sivil halk, neredeyse doğal olarak, hemen ikiye bölünür: "Direnişçiler" ve "işbirlikçiler". Her iki grup da farklı nedenlerle ve kanlı çatışmalarla sonsuz yıkıma uğrarlar ve savaştan sonra eğer roller değişirse, tekrar ve farklı açıda yeniden yıkıma uğrarlar ve bütün moral/ ahlaki değerleri dümdüz olur.

Zorunlu göçler, apartheid politikaları, etnik arındırma veya saflaştırma politikaları, yeniden çizilen sınırlar ve hiç birinde gerçek adaletle ilgili her hangi bir durumun hiçbir zaman söz konusu olamayacağı savaş sonrası yargılamalar, cezalandırmalar... Bedel ödetme, intikam ve şiddetin gündelik yaşamın bir parçası haline gelmesi ve çocuk oyunlarına kadar yansması... Kötülüğün köklenmesi...

Ortak mücadeleye nasıl devam edilebilir?

Önceleri önemsenmemiş parlamenter demokrasi arayışları ve savaşla kaybolmuş, siyasal çoğulculuk ve hukukun üstünlüğü ilkelerinin işleyebileceği günlerin düşü... Ama hangi insan kaynağı ile? Savaşla birlikte korkusuzca ortaya çıkmış, aşağılamalar, ayrımcılıklar, kayırmacılıklar, ikiye bölünmüşlüğü yaşamış ve hepsinden önemlisi, sindirilmiş/ bütün inançlarını kaybetmiş kadınlar ve erkekler...

Affetme kapasitesi kalmamış insanlar...

Tony Jude'un, **Savaş Sonrası** kitabından,^[1] belki bir süre sonra **Rusya**'nın işgali altına girecek olan **Ukrayna** topraklarında da görebileceğimiz duruma düşündüren bir-kaç alıntı:

II. Dünya Savaşı sonrasında koşulları Avrupa'ya sefalet ve perişanlıktan başka bir şey vaat etmiyordu. O dönemin fotoğraflarıyla belgeselleri, harap olmuş kentlerle kıraç arazilerin mahvolmuş manzarasında zavallı insanların akarcasına yürüyüşlerini sergiler. Öksüz kalmış çocuklar, duvar yıkıntılarında öbek öbek toplanmış bitkin kadınların önünden sahipsiz geçer. Kafaları tıraşlanmış sürgünlerle toplama kampı sakinleri, çizgili pijamaları içinde boş gözlerle kameraya bakar, hepsi açlık ve hastalığın pençesindedir. Elektrik kesintileri yüzünden aralıklı da olsa hasar görmüş raylarda ilerleyen tramvaylar bile gülle şokuna uğramış gibi görünürler.

İkinci Dünya Savaşında en çok zarar, silahlı mücadeleden çok, devlet politikalarından gelmişti.”

Ukrayna’da yaşanacak, belki **Avrupa**’nın başka ülkelerine de yayılacak, kısa ya da uzun, konvansiyonel veya kısmen nükleer bir savaşın ardından bu hale gelebilecek toplumlar “iklim mücadelesi” türü bir kuşu nasıl tutabilir?

Nasıl devam edebiliriz, sadece insanların değil bütün canlıların, hatta cansızlarla birlikte bütün evrenin yaşayabilmesi için gereken ortak mücadeleye?

*

[\[1\]](#) **Jude Tony** (2009), *Savaş Sonrası 1945 Sonrası Avrupa Tarihi*, YKY, İstanbul, ss. 29-88

Akın Atauz